

УДК 343.1

ЗАОЧНЕ ПРОВАДЖЕННЯ ЯК ФОРМА КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Розглядається проблема використання заочної форми розгляду справ у кримінальному процесі. Особливу увагу приділено аналізу думок наукових авторитетів у галузі кримінального процесу, щодо можливостей використання даної процесуальної форми в провадженні в окрему процесуальну форму, проаналізовані підстави використання заочного провадження в кримінальному процесі.

Ключові слова: заочне в провадження, кримінальний процес, процесуальна форма, принципи права, справедливість.

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, органів законодавчої, виконавчої та судової влади, їх діяльність повинна бути направлена на захист прав і свобод людини та забезпечення рівності громадян перед законом і судом [1].

У судовій практиці непоодинокі випадки, коли законодавчі акти України стосовно прав особи на судовий захист і принцип презумпції невинуватості, покладені в основу кримінально-процесуального законодавства України, вступають у протиріччя і суб'єктивні обставини кримінальної справи не дають змогу винести справедливий вирок, засудити злочинця, захистити права потерпілого. Йдеться про випадки, коли підсудний (обвинувачений) приховується від суду за кордоном або перешкоджає здійсненню правосуддя, перебуваючи на території України.

Саме в таких випадках може мати місце застосування особливої форми кримінального процесу — заочного провадження. Разом із тим допустимість і межі використання заочної форми розгляду кримінальних справ (заочного провадження), як форми судового розгляду кримінальної справи за відсутності підсудного у залі судового засідання є однією з найбільш дискусійних проблем сучасного кримінального судочинства, теоретичні та практичні аспекти можливостей застосування цієї процесуальної форми в недостатній мірі розроблені у вітчизняному кримінально-процесуальному праві.

Питання, що стосуються сучасних проблем заочного судочинства, та його формальних ознак знайшли своє відбиття в публікаціях ряду відомих учених, фахівців (переважно російських) у сфері кримінального процесу: Д. Т. Арабулі [2], Т. В. Трубнікова [3], А. С. Тукієв [4] та ін. В Україні найбільш повно проблеми форми заочного провадження розглядаються в роботах В. Т. Маляренка [5], висловлювалися з цієї проблеми також С. П. Головатий [6], В. В. Онопенко [7] та ін. Звертаючись до **невирішених раніше частин проблеми** застосування цієї форми кримінального судочинства треба наголосити на відсутності єдності серед науковців відносно меж та самої можливості її практичного використання. Найбільшим прибічником практичного використання інституту заочного провадження є

В. Т. Маляренко, який повно і глибоко обґрунтовує необхідність використання в Україні такої процесуальної форми судового розгляду по кримінальних справах, як заочне провадження, наголошує на значному процесуальному та юридично-правовому потенціалі даної форми розгляду кримінальних справ в українських судах, обґрунтовує його правову легітимність з погляду норм міжнародного права, прав людини та громадянина, закріплених у відповідних документах. Інші фахівці, зокрема С. П. Головатий [6, с. 15], В. В. Онопенко [7, с. 13] вважають, що включення в новий Кримінально-процесуальний кодекс України положень про заочне провадження порушує права людини, порушує принцип змагальності сторін, знижує активність суду у процесі розгляду кримінальної справи.

Невизначеність принципів положень, щодо можливостей застосування заочного провадження в кримінальному судочинстві призводить до складнощів в ідентифікації його кримінально-процесуальної форми та практичного застосування у кримінальному процесі.

Проблемність питання застосування заочного провадження в кримінальному судочинстві України обумовлює завдання, яке ставить автор статті — розглянути принципові ознаки заочного провадження як форми кримінального судочинства, яка не зважаючи на суттєвий процесуальний потенціал не набула широкого застосування та визнання серед процесуалістів.

Класичне визначення кримінально-процесуальної форми надав М. С. Строгович, — це “сукупність умов, встановлених процесуальним законом для виконання органами слідства, прокуратури і суду тих дій, якими вони здійснюють свої функції у сфері розслідування і вирішення кримінальних справ, а також для виконання громадянами, що беруть участь у провадженні по кримінальній справі, тих дій, якими вони здійснюють свої права і виконують обов’язки” [8, с. 51]. Наведене трактування досить широке, воно містить у собі всі встановлені законом умови виконання сторонами і судом своїх процесуальних функцій. Згодом Р. Д. Рахунов включив у дефініцію “принципи і системи кримінально-процесуальної діяльності, встановлені з метою досягнення завдань кримінального судочинства і забезпечення прав і законних інтересів його учасників” [9, с. 84].

Змістовна сторона процесуальної форми охоплює всю кримінально-процесуальну діяльність учасників провадження на будь-якій його стадії. Позначаючи її терміном “процедура”, ми приходимо до розуміння кримінально-процесуальної форми як встановленої КПК України процедури провадження по кримінальній справі.

Виділяючи і регулюючи стадії кримінального процесу, процесуальні дії, які проводяться в кожній з них, рішення, що приймаються і здійснюються, кримінально-процесуальний закон установлює тим самим форму всієї процесуальної діяльності. Водночас він регулює й порядок провадження процесуальних дій.

До недавнього часу доводилося відзначати, що питання про кримінально-процесуальну форму належить до проблем, найменш розроблених у науці кримінального процесу. І хоча у сімдесятих роках вийшов ряд робіт, спеціально присвячених процесуальній формі, багато з питань, що відносяться до її поняття й змісту, залишаються дискусійними, причому відмінності в думках продовжують носити дуже суттєвий характер. Так, стверджується, що кримінально-процесуальна форма “охоплює” весь кримінальний процес у єдності його змісту (кримінально-процесуальної діяльності) і форми. У науковій літературі у визначенні кримінально-процесуальної форми виділяються, то умови, встановлені законом для здійснення слідчих і судових дій, то умови виникнення, зміни або припинення правовідносин, то структура, умови, послідовність, порядок здійснення процесуальних дій і закріплення їх у правових актах.

Разом із тим ні в кого з науковців не викликає сумнівів, що своєчасне і правильне застосування кримінального покарання до осіб, що вчинили злочин, забезпечується належним порядком провадження по кримінальних справах, визначуваним кримінально-процесуальним законодавством і наділеним процесуальними формами, які покликані сприяти встановленню істини у справі й забезпечувати дотримання прав і законних інтересів усіх учасників процесу. Процесуальна форма створює той режим законності, який є першорядною умовою успішної боротьби зі злочинами і разом із цим необхідною гарантією особи від свавілля і судових помилок.

На сучасному етапі розвитку кримінально-процесуального законодавства проблеми процесуальної форми найбільш гостро ставляться у зв'язку з питанням про диференціацію процесу, тобто створення різних за ступенем процесуальної складності процедур розгляду кримінальних справ, у тому числі тих, що мають спрощену форму [10, с. 75].

Слід відзначити, що у теорії кримінального процесу розглядається два напрямки диференціації кримінально-процесуальної форми: її спрощення і ускладнення. Метою створення ускладнених процесуальних форм є встановлення додаткових процесуальних гарантій для осіб, що характеризуються специфічними юридично значимими властивостями; осіб, обвинувачених у вчиненні злочинів, за які передбачені тривалі строки позбавлення волі або вища міра покарання. Цілями створення спрощених кримінально-процесуальних форм є: спрощення, здешевлення, прискорення і раціоналізація провадження, зменшення рівня його формалізму і підвищення оперативності.

Історичний розвиток кримінального судочинства в Україні дозволяє визначити з його загальні риси, сформулювати поняття "спрощеної форми" кримінального процесу. Так, на будь-якому етапі розвитку судочинства підвищення його ефективності було пов'язане зі скороченням його строків, виключенням із процесу окремих стадій або їх структурних елементів; скасуванням окремих процесуальних інститутів і норм.

При цьому в основі провадження по кримінальній справі були покладені базові принципи і гарантії прав його учасників, які в тій або іншій формі зберігалися законодавцем при регламентації спрощеного (прискореного) порядку відправлення правосуддя [11, с. 310].

Таким чином вважаємо, що, спрощене кримінальне судочинство являє собою встановлений законодавцем порядок провадження по окремих категоріях кримінальних справ, що полягає у вилученні або скороченні кримінально-процесуальних стадій, інститутів і норм при реалізації базових принципів судочинства і забезпеченні гарантій прав і законних інтересів його учасників.

Такий підхід до розуміння спрощеної форми судового розгляду окремих кримінальних справ призводить до того, що останнім часом у юридичній літературі досить багато йдеться про переваги спрощеного провадження. Фахівці зазначають, що даний вид правосуддя по окремих категоріях кримінальних справ максимально зближає дистанцію від моменту вчинення злочину до покарання. Недооцінка значення швидкості може негативно позначитися на вирішенні ряду інших процесуальних проблем, а також на організації провадження по кримінальних справах в частині ефективного здійснення правосуддя, в цілому бути засудженим без невинуваченої судової затримки є одним з основних прав особи, яку обвинувачують в скоєнні злочину [12, с. 69].

При цьому відзначаються і недоліки даної процесуальної форми, зокрема, указується на недостатнє забезпечення дотримання процесуальних прав і інтересів обвинуваченого, на те що спрощені форми кримінального судочинства є

недосконаліми з точки зору їх законодавчого забезпечення в національному і міжнародному судочинстві. Даний підхід є не новим для кримінального процесу, ще дореволюційні юристи писали про необхідність гармонічного сполучення спрощеного провадження з основоположними началами процесу. Вони вважали, що сумарний процес (спрощене провадження) — це не самодостатній інститут, він являє собою лише виключення із загального порядку, обумовлене необхідністю вирішувати маловажні кримінальні справи з найбільш можливою швидкістю і простотою. Під впливом цих причин сумарний процес має ряд особливостей, що відрізняє його від загального порядку кримінального судочинства, але основні принципи кримінального процесу є єдиними як для загального, так і для спрощеного порядку розгляду кримінальних справ в судовому засіданні, відмінність спрощеного провадження полягає в тому, що в ньому ці принципи під впливом двох факторів (швидкості і простоти провадження) видозмінюються, але не гублять своїх принципових правових рис [13, с. 7].

Такий підхід, характерний для дореволюційного етапу розвитку вітчизняного кримінального процесу дозволяє і в наш час спростувати твердження про те, що інститут спрощеного судового розгляду кримінальних справ має негативний вплив на демократичні основи судочинства, при глибокому і детальному його дослідженні можна переконатися в тому, що спрощене провадження повністю відповідає фундаментальним принципам кримінального судочинства.

Процесуальна форма в ньому грає ту ж роль, що і у звичайному процесі: забезпечення завдань правосуддя, дотримання гарантій прав учасників судочинства, у першу чергу обвинуваченого [14, с. 67].

Таким чином, заочне провадження у кримінальному процесі традиційно відносять саме до спрощених форм судочинства.

Необхідно зазначити, що в багатьох роботах, в яких заочне провадження розглядається як форма спрощеного провадження немає чіткого визначення поняття “спрощене провадження”. Так, А. В. Кищенко вказує, що “такі форми судочинства, які дозволяють здійснювати діяльність з попереднього розслідування злочинів і судового розгляду з відступом від загального порядку у бік скорочення строків її провадження і відмови від виконання ряду формальностей, прийнято йменувати спрощеними”. До таких видів провадження автор відносить провадження по справах приватного обвинувачення; особливий порядок ухвалення судового рішення при згоді обвинуваченого з пред’явленим йому обвинуваченням — “угода про визнання вини”, заочний розгляд справи [15].

На думку Р. Д. Аширова під спрощеним провадженням слід розуміти такий встановлений законодавцями процесуальний порядок розгляду кримінальних справ, якому властиві стислі строки, відсутність окремих стадій, спрощені процесуальні форми. Причому ці ознаки можуть бути присутніми як всі одночасно, так і кожний окремо [14, с. 62].

Такої ж думки відносно заочного провадження дотримується Т. В. Трубникова [3], К. Б. Калиновський [16], Ю. В. Мещеряков [17] і ін.

В. Т. Маляренко також вважає, що заочне провадження належить до спрощених видів проваджень у кримінальній справі: “Заочне провадження і заочний вирок у кримінальних справах хоча й не є новим процесуальним інститутом спрощеного провадження, проте недостатньо досліджений і відносно рідко застосований у практиці через те, що держава так і не створила правового механізму, за допомогою якого “установлення” влади перетворюють на практичну діяльність її органів” [5, с. 8].

Можна погодитися з думкою процесуалістів щодо формальних ознак заочного провадження — дійсно в ньому відсутні певні процесуальні етапи, наприклад, допит обвинуваченого. Однак з погляду техніки ведення судового процесу у формі заочного

провадження, його суті, на наш погляд, даний підхід не є обґрунтованим, оскільки заочне провадження не є скороченим, не передбачає відступу від загального порядку розгляду кримінальних справ, процес іде відповідно до усіх процесуальних формальностей, підпорядковується загальним правилам судочинства, з погляду техніки ведення такого судового процесу є складною процесуальною формою, що накладає на суддю та інших учасників процесу додаткову відповідальність за якість проведення процесу, дослідження доказів, обґрунтованість вироку тощо.

Разом із тим відсутність єдиної, чітко сформульованої і послідовної концепції заочного провадження в кримінальному процесі, єдиного розуміння сутності даного інституту, недоліки юридичної техніки обумовили численні різночитання при тлумаченні норм, що регламентують заочний порядок розгляду кримінальних справ, а також полярно різні думки процесуалістів щодо доцільності використання даної процесуальної форми в практичній діяльності українських судів.

Слід зауважити, що в сучасному кримінальному процесі має місце неузгодженість окремих принципових положень, зокрема йдеться про протиріччя між принципом безпосередності розгляду кримінальної справи, принципом здійснення правосуддя по кримінальних справах на засадах рівності громадян перед законом і судом і принципом неминучості покарання за вчинений злочин.

Принцип особистої участі підсудного в судовому процесі закріплений у ч. 1 ст. 262 КПК України, яка визнає обов'язковою участь підсудного у судовому розгляді. Це забезпечує суддям можливість особисто заслухати показання підсудного по суті пред'явленого обвинувачення [18].

Принцип рівності закріплений у ст. 1 Загальної декларації прав людини [19], ст. 2 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, ст. 14 Європейської конвенції з прав людини, а також у ст.ст. 21, 24, 129 Конституції України [1], у ст. 16 КПК України [18].

Принцип невідворотності покарання проголошує що будь яка особа, у діяльності чи бездіяльності якої встановлено склад злочину, підлягає покаранню або іншим заходам впливу, передбаченим кримінальним законом. Даний принцип є не лише конкретизацією принципу рівності громадян перед законом, але й проекцією соціального буття останнього на правові реалії. Насправді така рівність лише тоді повністю реалізується, коли злочин розкритий, а особа (особи), що його вчинила у чіткій відповідності до закону притягнута до кримінальної відповідальності, тобто принцип невідворотності кримінальної відповідальності полягає в тому, що особа, яка вчинила злочин, підлягає покаранню в кримінально-правовому порядку. Під останнім слід розуміти і своєчасне притягнення злочинця до відповідальності, і те, що перед кримінальним законом ні у кого не повинно бути привілеїв: якщо вчинено злочин, то винний повинен понести справедливе покарання незалежно від будь-яких обставин.

Разом з тим у випадку ухилення підсудного від участі у кримінальному процесі порушується баланс інтересів обвинуваченого і потерпілого у бік обвинуваченого, що порушує принцип рівності учасників процесу, дискредитує його зміст, перестає працювати принцип неминучості покарання (особливо у випадках, коли справа закривається у зв'язку із спливом строку давності).

Кримінально-процесуальне законодавство і заснована на ньому процесуальна діяльність пронизані моральним змістом, і вимога справедливості означає в кримінальному процесі виключення випадків засудження невинних і притягнення до відповідальності тільки винних. З іншого боку справедливість у кримінальному процесі означає забезпечення рівності всіх громадян перед законом і судом, заборону будь-якої дискримінації або будь-яких привілеїв залежно від відмінностей людей за їх походженням або положенням у суспільстві і за іншими ознаками.

Становище, при якому частина осіб, що вчинили злочин і ухилилися від правосуддя залишаються не засудженими, суперечить вимозі справедливості, більш того підсудний, обвинувачуваний без вироку суду вважається невинним.

Крім того, справедливість зобов'язує в кримінальному процесі забезпечити відшкодування шкоди, заподіяної злочином, відновити повністю або в максимальному ступені збиток, заподіяний потерпілому, що неможливо у випадку відсутності вироку за кримінальною справою.

Саме тому у 80-х роках ХХ ст. міжнародні органи з прав людини стали приділяти більш пильну увагу до прав жертв злочинів. У 1985 році Генеральною Асамблеєю ООН була прийнята Декларація основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживань владою, у якій говориться, що потерпілі повинні мати право на доступ до механізмів правосуддя і на якнайшвидшу компенсацію заподіяної шкоди; при цьому всі держави — члени ООН зобов'язані сприяти тому, щоб судові і адміністративні процедури більшою мірою відповідали потребам жертв злочинів, у тому числі шляхом забезпечення їм можливості викласти свою позицію по суті справи і надання належної допомоги на всіх етапах судового розгляду відповідно до національного законодавства, без шкоди для обвинувачення. У цьому ж році Кабінет міністрів Ради Європи прийняв Рекомендацію “Про положення потерпілого в рамках кримінального права і процесу”. У її преамбулі спеціально підкреслюється, що дані рекомендації вироблені виходячи з того, що цілі системи кримінальної юстиції традиційно формулюються стосовно відносин між державою і правопорушником, у результаті чого функціонування такої системи іноді може ускладнювати проблеми, що виникають у потерпілого, а не сприяти їх вирішенню. Тим часом основною функцією кримінальної юстиції є забезпечення потреб і захист інтересів потерпілого [20. с 123].

Конституційний Суд України в п. 4.2 рішення у справі про конституційність статті 248³ ЦПК України від 23 травня 2001 року визначив кримінальне судочинство як урегульований нормами КПК України порядок діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду (судді) по порушенню, розслідуванню, розгляду і вирішенню кримінальних справ, а також діяльність інших учасників кримінального процесу — підозрюваних, обвинувачених, підсудних, потерпілих, цивільних позивачів і відповідачів, їх представників та інших осіб з метою захисту своїх конституційних прав, свобод і законних інтересів [21].

Таким чином, держава гарантує кожному право на судовий захист, однак якщо обвинувачений свідомо не реалізує даний правочин, це не повинно бути підставою для відмови у правосудді потерпілому.

Держава в цьому правовідношенні відіграє особливу роль: вона, по-перше, зобов'язана гарантувати права як потерпілого, так і особи, що вчинила злочин; по-друге, за своєю ініціативою або за ініціативою потерпілого порушити кримінальну справу і процесуальним шляхом вирішити питання про винність і покарання особи, тобто забезпечити реалізацію права потерпілого.

З точки зору справедливості саме здійснення правосуддя є найважливішим аспектом, який виправдовує використання заочного провадження у кримінальному процесі, оскільки згідно зі ст. 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Тобто особа, що вчинила злочин і уникає правосуддя, вважається невинною у вчиненні злочину, і у випадку якщо судовий розгляд кримінальної справи не відбудеться з причин неявки обвинуваченого до суду, його статус не зміниться, що дискредитує саму ідею справедливого правосуддя і позбавляє сенсу ст. 16 КПК України [18] і ст. 24 Конституції України [1].

Вважаємо, що в тих випадках, коли принцип безпосередності вступає в протиріччя із принципом здійснення правосуддя по кримінальних справах на засадах рівності громадян перед законом і судом і принципом неминучості покарання, перше принципове положення має відійти на другий план, і такий принциповий підхід дає можливість безпосередньо здійснювати заочне правосуддя по кримінальних справах в системі кримінального судочинства України.

Зазначимо, що останній проект КПК у ст. 375 значно звузив межі заочного провадження, у порівнянні із чинним КПК України, а також у порівнянні із попередніми проектами, дозволяючи використовувати цю процесуальну форму лише по відношенню до “кримінальних проступків”, що безумовно є суттєвим кроком назад, ускладнює кримінальний процес з широкого кола кримінальних справ, зокрема відносно до осіб, які переховуються від суду, перебувають за межами держави, як це було визначено в ст. 262 чинного КПК України [22].

Водночас заочний судовий розгляд кримінальної справи дає змогу вирішити важливі питання вдосконалення кримінального процесу, зокрема :

1. Функціонально розгляд справи в порядку заочного провадження спрямований на прискорення строків розгляду і скорочення кількості справ, що перебувають на розгляді у суддів, воно зменшує витрати держави на процесуальну діяльність суду і водночас звільняє підсудного, що визнає свою вину, від матеріальних і часових витрат.

2. Можливість проведення заочного судового розгляду кримінальних справ дає змогу забезпечити реалізацію права потерпілого на доступ до правосуддя та компенсацію шкоди, заподіяної злочинцем.

3. Здійснення правосуддя в заочному режимі виключає необґрунтоване закінчення строків давності притягнення до кримінальної відповідальності.

4. Ця міра може сприяти підвищенню дієвості інституту екстрадиції небезпечних злочинців, запит про яку відтепер може базуватися і на матеріалах заочного гласного судового процесу та судовому вироку, заочний вирок відкриває також можливість для конфіскації майна, придбаного злочинним шляхом.

Таким чином, заочна форма провадження у кримінальних справах безумовно повинна стати дієвим інструментом підвищення ефективності кримінального процесу, а звуження меж її застосування низить ефективність кримінального судочинства в Україні, такий підхід ніяк не відповідає фундаментальним принципам кримінального процесу – справедливості та неминучості покарання .

Разом із тим розумне застосування цієї процесуальної форми кримінального судочинства є обґрунтованим, оскільки вона має величезний юридичний потенціал, може в значній мірі вирішити проблеми із засудженням осіб, які злісно ухиляються від суду, переховуються за кордоном, і, таким чином заочне провадження здатне надати потерпілим шанс на справедливий вирок, підвищити авторитет держави та спростити процесуальну форму, в разі розгляду справ, вирок за якими не передбачає позбавлення волі.

Подальші дослідження в цьому напрямку, на думку автора, повинні бути спрямовані на аналіз процесуальних норм, які регулюють заочну форму кримінального процесу в Проекті КПК України, та розробці пропозицій по розширенню меж її практичного застосування.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. [Текст] // ВВР. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Арабули, Д. Т. Заочное производство по уголовным делам: история и современность [Текст] / Д. Т. Арабули. — Челябинск : ЧГУ, 2007. — 283 с.
3. Трубникова, Т. В. Теоретические основы упрощенных судебных производств [Текст] / Т. В. Трубникова. — Томск : Изд-во Томск. ун-та, 2005. — 132 с.
4. Тукиев, А. С. Проблемы процессуальной формы заочного уголовного судопроизводства [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Тукиев Аслан Султанович. — Караганда, 2009. — 160 л.
5. Маляренко, В. Т. Про заочне провадження у кримінальному судочинстві [Текст] / В. Т. Маляренко // Право України. — 2004. — № 9. — С. 3–12.
6. Головатий, С. Проблемні аспекти реформування кримінального судочинства [Текст] / С. Головатий // Право України. — 2004. — № 3. — С. 13–17.
7. Онопенко, В. В. Гарантії правосуддя в контексті норм міжнародного права [Текст] / В. В. Онопенко // Юридична газета. — 2003. — № 3 (3). — 20 серпня. — С. 11–14.
8. Строгович, М. С. Курс советского уголовного процесса [Текст] / М. С. Строгович. — М., 1968. — Т. 1. — 461 с.
9. Рахунов, Р. Д. Проблема единства и дифференциации уголовно-процессуальной формы [Текст] / Р. Д. Рахунов // Вопросы борьбы с преступностью. — 1978. — Выпуск 29. — С. 80–86.
10. Сокира, Л. Спрощений порядок розгляду кримінальних справ [Текст] / Л. Сокира // Прокуратура. Людина. Держава. — 2004. — № 9. — вересень. — С. 74–78.
11. Смушков, И. Т. Уголовно-процессуальная форма: понятие, история развития [Текст] / И. Т. Смушков // Труды преподавателей Оренбургского института Московской государственной юридической академии. Выпуск первый. — Оренбург, 2009. — С. 304–317.
12. Гуляев, И. Л. Быстрота уголовного судопроизводства [Текст] / И. Л. Гуляев // Вопросы борьбы с преступностью. — Вып. 18. — М. : Юридическая литература, 1973. — С. 66–83.
13. Волгин, В. Д. Суммарный процесс в уголовном праве [Текст] / В. Д. Волгин // Вестник права. — 1903. — № 2. — С. 3–7.
14. Аширов, Р. Д. Институт ускоренного производства как средство повышения эффективности советского уголовного процесса [Текст] / Р. Д. Аширов // Вопросы эффективности советского уголовного процесса. — Казань : КГУ, 1976. — С. 62–76.
15. Кищенко, А. В. Виды упрощенных производств в уголовном процессе [Электронный ресурс] / А. В. Кищенко // Юридический вестник ; Юридический институт Дальневосточного государственного университета. — Режим доступа : <http://law.wl.dvgu.ru/vestnik/36.htm>.
16. Калиновский, К. Б. Основные виды уголовного судопроизводства [Текст] : [учебн. пособ.] / К. Б. Калиновский. — СПб. : Изд-во Юрид. ин-та, 2002. — 63 с.
17. Мещеряков, Ю. В. Формы уголовного судопроизводства [Текст] / Ю. В. Мещеряков. — Л. : Нева, 1990. — 284 с.
18. Кримінально-процесуальний кодекс України від 28.12.1960 р. [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1001-05>.
19. Всеобщая декларация прав человека : принята и провозглашена в резолюции 217 А (III) Генеральной Ассамблеи от 10 декабря 1948 года [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015.
20. Костенко, Н. И. Международная уголовная юстиция. Проблемы развития [Текст] / Н. И. Костенко. — М. : РКонсульт, 2002. — 448 с.
21. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень абзаців третього, четвертого, п'ятого статті 248³ Цивільного процесуального кодексу України та за конституційними зверненнями громадян Будинської Світлани Олександрівни і Ковриги Сергія Володимировича щодо офіційного тлумачення положення абзацу четвертого статті 248³ Цивільного процесуального кодексу України (справа щодо конституційності статті 248³ ЦПК України) від 23.05.2001 р. № 6-рп/2001 [Текст] // ОВУ. — 2001. — № 22. — Стор. 89. — Ст. 1004.

22. Проект Кримінально-процесуального кодексу України : проект від 13.12.2007 р., зареєстр. за № 1233 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=31115.

*Рекомендовано до друку кафедрою кримінального процесу
Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"
(протокол № 11 від 10 травня 2011 року)*

Надійшла до редакції 19.05.2011

Матвиевская Г. В. Заочное производство как форма уголовного судопроизводства

Рассматривается проблема использования заочной формы рассмотрения дел в уголовном процессе. Особое внимание уделено анализу мнений научных авторитетов в области уголовного процесса, относительно возможностей использования данной процессуальной формы в уголовном судопроизводстве. Обоснована необходимость выделения заочного производства в отдельную процессуальную форму, проанализированы основания использования заочного производства в уголовном процессе.

Ключевые слова: заочное производство, уголовный процесс, процессуальная форма, философия права, принципы права, справедливость.

Matviievska, H. V. Default proceeding as a Form of Criminal Justice

This article substantiates the legal aspects of cases "in absentia" in the criminal process. Major attention is paid to the analysis of opinion research authority on this issue. Proved the necessity of allocating "in absentia", in some form of procedural, analyzed the use of "in absentia" in the criminal process.

Key words: in absentia criminal procedure, procedural form, the philosophy of law, principles of law, justice.

